

Република Србија
ВРХОВНИ СУД
Рев2 3352/2023
16.04.2024. године
Београд

У ИМЕ НАРОДА

Врховни суд, у већу састављеном од судија: Јелене Ивановић, председника већа, Жељка Шкорића и др Илије Зиндовића, чланова већа, у парници тужиоца АА из ..., кога заступа пуномоћник Драган Величковић, адвокат из ..., против тужене ББ из ..., коју заступа пуномоћник Невена Бркић, адвокат из ..., ради утврђења, одлучујући о ревизији тужиоца изјављеној против пресуде Апелационог суда у Београду Гж1 1744/23 од 10.05.2023. године, у седници одржаној 16.04.2024. године, донео је

ПРЕСУДУ

ОДБИЈА СЕ као неоснована ревизија тужиоца изјављена против пресуде Апелационог суда у Београду Гж1 1744/23 од 10.05.2023. године.

Образложење

Пресудом Основног суда у Великој Плани П1 бр. 92/22 од 22.12.2022. године, ставом првим изреке, одбијен је, као неоснован, тужбени захтев тужиоца којим је тражио да се утврди да је, у периоду од 01.09.2009. године до 29.12.2010. године, био у радном односу код тужене ББ из ..., предузетника СЗР „Алфа“ ББ, ... и да се обавезе тужена да за тужиоца за наведени период, на износ минималне зараде, а према основици која буде важила на дан уплате, уплати припадајуће доприносе Републичком фонду за пензијско и инвалидско осигурање Београд, Филијала Смедерево, Републичком фонду за здравствено осигурање и Националној служби за запошљавање, у року од осам дана од дана пријема пресуде под претњом принудног извршења. Ставом другим изреке, обавезан је тужилац да туженој накнади трошкове парничног поступка у износу од 160.500,00 динара, у року од осам дана од дана правноснажности пресуде, под претњом принудног извршења.

Пресудом Апелационог суда у Београду Гж1 1744/23 од 10.05.2023. године, одбијена је, као неоснована, жалба тужиоца и потврђена пресуда Основног суда у Великој Плани П1 92/22 од 22.12.2022. године.

Против правноснажне другостепене пресуде тужилац је благовремено изјавио ревизију, позивајући се на одредбу члана 441. Закона о парничном поступку

Врховни суд је испитао побијану пресуду на основу члана 408. Закона о парничном поступку ("Службени гласник РС", бр. 72/11, 49/13-УС, 74/13-УС, 55/14, 87/18, 18/20 и 10/23-други закон) – у даљем тексту: ЗПП и утврдио да ревизија тужиоца није основана.

У поступку није учињена битна повреда одредаба парничног поступка из члана 374. став 2. тачка 2) ЗПП, на коју Врховни суд пази по службеној дужности.

Према утврђеном чињеничном стању, тужена је у периоду до 29.12.2010. године, била предузетник – власник Самосталне трговинске радње „Алфа“ ББ, када је радња брисана из регистра предузетника. У спорном периоду од 01.09.2009. године до 29.12.2010. године, тужилац је повремено - једном месечно или једанпут у неколико месеци, према усменом договору са супругом тужене, обављао помоћне послове (помоћ код утовара робе, чишћење хале и сл.) за потребе трговинске радње, за које му је новац исплаћиван на руке. Утврђено је и да тужена и тужилац нису закључили уговор о раду или други уговор о радном ангажовању тужиоца, време рада, врсту послова и висину зараде, да тужилац послове није обављао у континуитету у трговинској радњи тужене, нити му је тужена исплаћивала зараду. У периоду од 05.07.2010. године до 12.09.2010. године, тужилац је био у евиденцији незапослених лица код Националне службе за запошљавање, а у периоду од 01.12.2010. до 28.02.2011. године, служио војни рок у ПУ „Дечје царство“ у

Полазећи од овако утврђеног чињеничног стања, нижестепени судови су одбили тужбени захтев тужиоца, налазећи да нису испуњени услови из члана 32. Закона о раду за утврђење постојања радног односа тужиоца код тужене у спорном периоду.

По оцени Врховног суда, ревизијом се неосновано указује да је побијана одлука заснована на погрешној примени материјалног права.

Одредбом члана 30. Закона о раду („Службени гласник РС“, бр.24/05...13/17-УС), прописано је да се радни однос заснива уговором о раду (став1). Уговор о раду закључују запослени и послодавац (став 2). Уговор о раду сматра се закљученим када га потпишу запослени и директор, односно предузетник (став 3).

Одредбом члана 32. ЗОР-а, прописано је да се уговор о раду закључује се пре ступања запосленог на рад, у писменом облику (став 1). Ако послодавац са запосленим не закључи уговор о раду у складу са ставом 1. овог члана, сматра се да је запослени засновао радни однос на неодређено време даном ступања на рад (став 2).

У смислу цитиране одредбе члана 32. наведеног закона, запослени остварује права и обавезе из радног односа даном ступања на рад, а у случају да уговор о раду није закључен пре ступања запосленог на рад, сматра се да је радни однос на неодређено време заснован даном ступања на рад. Ова правна фикција радног односа омогућава да радни однос настане и без закључења уговора о раду, те иста делује снагом те одредбе. За њену примену је потребно да је радник ступио на рад, као и да постоји сагласност обе стране, радника и послодавца, да се успостави радни однос. У конкретној ситуацији, није постојала сагласност обе странке (послодавац и запослени) да се успостави радни однос, јер сам начин напред наведеног радног ангажовања тужиоца, по својим карактеристикама не упућује на то да су запослени и послодавац

постигли неформални споразум о заснивању радног односа, односно да је послодавац био спреман да тужиоцу омогући рад, независно од спремности тужиоца да ради, с обзиром да за примену цитиране одредбе ЗОР-а, мора да постоји обострана спремност да се успостави радни однос.

Супротно наводима ревизије, и по налажењу Врховног суда, претходно описани рад тужиоца код тужене, по начину обављања, трајању и континуитету нема карактеристике радног односа. Заснивање радног односа на неодређено време без закљученог уговора о раду, мора имати елементе радног односа како у погледу квалитета рада и континуитета, тако и у погледу права и одговорности које произлазе из радног односа (радно време, зарада, друга примања). Потребно је и да поред општих, буду испуњени и посебни услови за заснивање радног односа, тј. да се остварује рад, да постоји потребна за радом и да је рад константан. Континуитет се огледа у свакодневном ангажовању, што овде није био случај, будући да је према утврђеном чињеничном стању, тужилац само повремено ангажован на помоћним пословима, а ангажовање привременог и повременог карактера не представља радни однос. Из наведених разлога, нису испуњени услови из члана 32. Закона о раду за утврђење постојања радног односа тужиоца код тужене, па је тужбени захтев правилно одбијен као неоснован,

С обзиром на изнето, Врховни суд је, на основу члана 414. став 1. ЗПП, одлучио је као у изреци.

**Председник већа-судија
Јелена Ивановић,с.р.**

За тачност отправка
Заменик управитеља писарнице
Миланка Ранковић